

Ishaja vsak dan razen nedelj in praznikov.
Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostori
2657 S. Lawrence Ave.
Office of Publication:
2657 South Lawrence Ave.
Telephone, Rockwell 4904

LETO—YEAR XXIII.

Cena lista
je \$6.00

Entered as second-class matter January 28, 1918, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., torek, 10. junija (June 10), 1930.

Subscription \$6.00
Yearly

STEV.—NUMBER 135

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Karol si je prisvojil tron, izgubil pa je kraljico

Njegova ločena žena ga ne mara. Kmetska stranka podprla njegov puč. Sovražni liberalci potlačeni

Bukarešta, 9. jun. — Bivši kronprinc Karol, ki se je pred petimi leti odpovedal prestolu in odšel v Pariz s svojo rdečo ljubico Magdo Lupescu, se je z lahkoto polastil trona, ki ga je bil prej tako malomarno zavrgel, ni pa tako lahko zmagal pri svoji bivši ženi Heleni, ki je hči bivšega grškega kralja. Rumunska zbornica, ki je včeraj zborovala kot izredna ustavodajna skupščina, je legalizirala njegov puč, razveljavila vse akte prejšnje liberalne vlade, ki se tičejo prestolonasledstva in se mu poklonila kot kralju Karolu II. Eden edini poslanec je bil proti. Toda, ko je Karol iskal sestanek s svojo bivšo ženo, ki se je ločila od njega potem, ko je Karol odšel z Magdo v Pariz, mu je sporočila, da ga ne mara videti. Najbrž bodo pritiskali na njo, naj mu odpusti "smrtni greh" in sprejme čast kraljice. Karol je že govoril s patriarhom rumunske pravoslavne cerkve, ki je dovolil Heleni razporoko, in patriarh mu je baje obljubil, da rad razveljavi razporoko.

Njegov osemletni sin Mihael ki je bil zadnja tri leta rumunski kralj, je bil včeraj po sklepu skupščine degradiral na kronprince. Dinastični puč je bil izvršen naglo in popolnoma mirno, vsaj doslej. Kmetska stranka, ki je na kmutilu, je sprejela "izgubljenega sina" z velikim pompom. Karol se za zapovednik, da je v čast armade na njegovi strani. Stari liberalci, ki so proti njemu, kuhajo jezo na tihem.

Kakor je zdaj prišlo na dan, se je Karol pripravil na puč več mesecev in sicer v sporazumu z Manijuevo vlado. Svojo ljubico Magdo je pustil in pretrgal z njo vse stike, ko se je je korenito navečal, ker se je začela starati in debelati. Magda, založena za vse svoje življenje z denarjem, je ostala v Parizu in mu dala svoj "blagoslov" na pot.

Karol je včeraj izjavil pred poslanci v zbornici, da se je vrnil "na korist svoji domovini". Kasneje se je vozil s svojim bratom Nikolajem v avtu po ulicah Bukarešte v generalski uniformi in v sprevodu vojaške straže in na njeta množica mu je delala burne ovacije.

Socialistični piknik

Sodnik Panken iz New Yorka je imel impresiven govor

Chicago. — Vsakoletni junjski piknik socialistične stranke v Chicagu, ki je bil zadnji nedeljo v Riverview parku, je bil leto izredno dobro obiskan. Prijazni pikniški prostor v ozadju velikega zabavišča na severni strani mesta je bil poln delavskih množic, ki so že zgodaj posedle okoli mis v senci dreves, drugi pa so vrveli sem in tja po vrtu. Poleg proste zabave je bil tudi program z govori, godbo in petjem. Glavni govornik je bil socialistični sodnik Panken iz New Yorka, krepak mož prijazenega lica in osivelih las, ki je mojster v besedi. Njegov govor, ki je bil na splošno agitatoričnega pomena, a je vanj vpletel mnogo epizod iz delavskega gibanja na Dunaju in v Belgiji, je žel med poslušalci burno odbovanje. Govoril je tudi Senior, tajnik stranke.

Na pikniku je bilo okrog 150 slovenskih in srbskih delavcev z ženami in otroci vred.

Pet rudarjev ubitih
Leadville, Colo. — V soboto se je udria plast kamena v Climax rudniku in štirje rudarji so bili na mestu ubiti, peti je pa umrl drugi dan za poškodbami. Dva sta ranjena.

Bacil, ki povzroča prehlad, izoliran

Baltimore. — Dr. J. A. Pfeiffer, profesor medicine na marylandski univerzi, je naznanil te dni, da je odkril in izoliral bacil, ki povzroča prehlad in izgubo letnih dveh milijard dolarjev na mezdah ameriškim delavcem. Dr. Pfeiffer poroča, da že ima tudi cepivo proti temu bacilu, ki se je izkazalo uspešno in on pričakuje, da se bo človek s tem cepivom lahko zavaroval najmanj za tri leta proti vsakemu prehladu.

Mooney bo izpuščen iz zapora?

Govornice o oprostitvi so se pričele širiti, ko se je vplivni časopis izrekel, da bo podpiral Younga v volilni kampanji

San Francisco, Cal. — (F. P.) — Glasovi, da bo guvernir Young pardoniral Tom Mooneyja in Warren K. Billingsa, ki se nahajata že štirinajst let v zaporu kot rezultat omeženja, so postali jači z naznanilom v dnevniku "San Francisco News", da bo podpiral guvernirja Younga v volilni kampanji. Ta Scripps-Howardov list je bil vedno odločen zagovornik tistih, ki so zahtevali, da se ta dva delavska voditelja izpusti iz zapore.

Young sam je pred kratkim izjavil, da bo podvel akcijo, a ko se državno vrhovno sodišče izreče za oprostitve. Dejal je, da so nekatere stvari, ki jih je treba raziskati, posebno v zadevi sodnika Dunna, ki je predsedoval obravnavi proti Billingsu in se še ni izrekel za Billingsovo oprostitve, kot je to storil sodnik Griffin v Mooneyjevem slučaju. Politični opazovalci so mnenja, da guvernir Young sodi na platu in gleda, kaj bodo storile delavske unije, dali ga bodo podpirale v njegovi kampanji, ker so bile v zadnjih letih odločno na strani Mooneyja in Billingsa in izreke marsikatero ostro besedo proti Youngu radi zavlečevanja oprostitve.

Mogoče je celo, da je odlok vrhovnega sodišča glede Billingsa znan guvernirju, toda on še vedno odlača z akcijo, ker se boji, da ne bi našel na opozicijo pri volilcih, med katerimi je veliko takih, ki so nasprotni oprostitvi. Politika tudi v tem vprašanju igra veliko vlogo.

"News" opravičuje svoje stališče, ki ga je sedaj zavzela napram Youngu, z izjavo, da se ne strinja z njim glede postopanja, ki ga je pokazal v Mooneyjevem slučaju, da ga pa vseeno smatra za najboljšega kandidata za guvernirja na listi republikanske stranke. Najbrž je list vprašal tudi druga dva kandidata za mnenje o Mooneyju in Billingsu in sta se oba izreкла proti oprostitvi. Eden od njiju, distriktni državni pravdnik Burton Pitts, ki je nasledil Ana Keyesa, ki je sedaj v zaporu radi korupcije, je znan nasprotnik delavstva in član Ameriške legije.

Te dni se je oglašil pri Mooneyju Theodore Dreiser, sloviti ameriški pisatelj, toda odklonil je vsak komentar časopisnim poročevalcem, ki so ga vpraševali, kaj sta govorila med seboj.

Kruto postopanje z Indijanci

Senatorja Frazier in Pine bosta vodila preiskavo

Washington, D. C. — (F. P.) — Potem ko sta senatorja Pine in Frazier slišala izpovedi prič, kako je vodja vladne šole za Indijance v Phoenixu, Ariz., pretepal šolske otroke in da je odšlo iz službe člane šolskega odbora, ki so o krutem postopanju obvestili vladni biro za indijanske zadeve, sta izjavila, da se bosta podala v Phoenix in se na svoje oči prepričala, koliko je resnice na stvari.

Vladni komisar Rhoads je skušal na zaslišanju opravičiti postopanje šolskega voditelja, ki je pretepal indijanske otroke in jih mnogo tako poškodoval, da so morali iskati zdravniške pomoči v bolnišnici. S tem je hotel Rhoads ublažiti neugoden vtis, ker je s svojim odlokom podpiral šolskega vodja, ki je odločil člane šolskega odbora, ki so poročali vladnemu biroju o brutalnostih napram Indijancem.

Militaristična propaganda v šolah

Preganjanje pacifističnih dijakov

Palo Alto, Cal. — (F. P.) — Stanford univerza, katero je prejšnja leta vodil David Starr Jordan, pacifist in liberal, je postala gnezdo militaristične propagande v inženirskem departamentu, kateremu načeluje Theodore Hoover, brat predsednika.

Ta departament je izdal knjigo, v kateri je dokazoval, da militaristični narodi nadkraljujejo pacifistične, zato se pacifisti motijo, ker se ogrevajo za mir med narodi. Robert D. Speers, urednik dijaškega lista "Stanford Daily", je pričel pobijati to militaristično propagando in si je takoj nakopal Hooverjevo nenaklonjenost. Obdožil je Speersa, da je kršil šolsko disciplino in začel gonjo, da ga izključi. Morda bi se mu bila nakana posrečila, da ni nastal velik vihar med dijaki, ki so se potegnili za urednika.

Dvanajst članic krajevne postojanke Heerk ameriške revolucije, kateri je načelovala mrs. David Starr Jordan, je izstopilo iz organizacije potem, ko se je njihov poskus, da jo reformirajo od znotraj, izjalovil. Izstop je bil protest proti reakcionarnim militarističnim stališču, ki ga zavzema ta organizacija. Dr. Jordan je že dolgo časa na črni listi, toda radi bolezni, ki ga je priklenila na bolnišnico posteljo, ni mogel posesti v akcijo proti militaristični propagandi, ki se je ugnježila v univerzi.

delavstva in član Ameriške legije. Te dni se je oglašil pri Mooneyju Theodore Dreiser, sloviti ameriški pisatelj, toda odklonil je vsak komentar časopisnim poročevalcem, ki so ga vpraševali, kaj sta govorila med seboj.

BAKER PONUDIL POMOČ MILITARISTOM

Pritiskal je na kongresnike in senatorje, naj zvišajo plače vojaškim častnikom

Washington, D. C. — (F. P.) — Trgovske zbornice, Ameriška egija in vse druge pritlikalne profesionalne militaristične lobije ne morejo poročati o velikem uspehu niti o upanju na uspeh, da kongres zviša plače vojaškim častnikom in admiralom, ki služijo v narodni obrambi. Skupni odsek obeh zbornic kongresa, ki je bil imenovan, da razpravlja o zvišanju plač, je odložil zaslišanvanja o tej zadevi.

Newton D. Baker, bivši vojni tajnik, je bil glavni vodja lobistov. Baker je sedaj korporacijski odvetnik in predsednik trgovske zbornice v Clevelandu, ki ob vsaki priliki zagovarja odprto delavnico. Pred par tedni je nastopil kot glavni pravni zastopnik jeklarskega trusta, ki je zainteresiran v parobrodne družbe na velikih jezerih, proti zahtevam mornariške unije. Trgovske zbornice so večkrat pokazale svojo sovrážnost napram organiziranemu delavstvu, kadar je zahtevalo višjo mzdo, vendar to ni motilo Bakerja, da se ne bi zavzel za zvišanje plače vojaškim častnikom.

Baker je posebno pritiskal na kongresnika Crosserja, demokrata iz Clevelanda. Pojasnjeval mu je, da je kot bivši vojni tajnik prišel v dotiko z armadnimi častniki in da pozna potežkoče, s katerimi se morajo boriti pri vzdrževanju standarda kot ga zahteva digniteta njihovih položajev. Omenil je, da bi radevolje prišel na zaslišanje pred odsek, kadar bo razpravljalo o vprašanju zvišanja plač. Crosser mu je odgovoril, da ne more nikesar storiti v tem oziru, kajti vprašanje plač mora biti v soglasju z zahtevami drugih vladnih uradnikov.

To ni bil odgovor, kakršnega je želel Baker in z njim vred drugi militaristi. "Army and Navy Journal" je priobčil Bakerjevo pismo in storjen je bil pritisk na Crosserja, ki pa se ni podal. "Journal" je stiskal zobe, Ameriška legija je protestirala, toda poskus za zvišanje plač militaristom se je izjalovil.

Je pa še drugi vzrok, da se kongres upira zvišanju plač. Polkovniki in majorji prejema jo že sedaj večje plače kot senatorji in kongresniki, ki "zaostopajo" ameriško ljudstvo. In to je tista stvar, ki kaže, da se ne bodo tako hitro podali militarističnim lobistom.

Nemški poslanik ustreljen v Lisboni

Lisbona, Portugalska, 9. jun. — Baron Baligand, nemški poslanik na Portugalskem, je bil v soboto tu ustreljen na cesti, ko se je vračal iz pristanišča, kjer je obiskal nemško bojno ladjo. Njegov morilec, ki je bil takoj prijet, se piše Franz Pechowski in prišel je iz Gdanskega s ponorejenim nemškim potnim listom. Motiv atentata še ni pojasnjen.

Nova radiotuba bo grela ljudi namesto peči

Schenectady, N. Y. — Dr. W. R. Whitney, direktor raziskovalnih laboratorijev General Electric Company, je iznašel "toplo tubo", katero človek lahko nosi pri sebi in dobliva toploto v zimskem času. Toplota prihaja od radiovalov. Dr. Whitney obeta, da ta tuba, kadar bo izpopolnjena, morda nadomesti peči v sobah. Namesto da bi grela zrak, kakor delamo danes, bomo grelili le svoja telesa v hišah in na prostem.

Trgovci z zemljišči imajo nov načrt

Prisiljeni hočejo farmarje na seljevanje v mesta

Saginaw, Mich. — (F. P.) — To mesto, ki je sicer manjše kot Detroit, vasedno nudi tragično sliko o tisočih delavcih, ki zaman stoje pred avtnimi tovarnami in čakajo na delo. General Motors korporacija ima tukaj veliko livarno, v kateri vlivajo avtne pritlikline in v kateri je prejšnje leto delalo nad osem tisoč delavcev. V zadnjih mesecih je korporacija instalirala nove stroje in posledica je bila odslopitev delavcev. V podjetju je ostalo le nekaj nad dvatisoč delavcev in še ti prejemajo zelo nizke mezde. Mnogi so odšli za delom v razne kraje, ostali pa čakajo na boljše čase, ki pa ne bodo priti. Prizadeti so tudi trgovci in več jih je moralo zapreti svoje trgovine radi slabega biznisa.

Kadar že obstoja ena nadloga, se ji rada pridruži tudi druga. Asociacija zemljiških trgovcev, ki je pred kratkim zborovala v Lansingu, je razpravljala o "rešitvi" farmskega problema. "Polagoma se farmarji izseljujejo v mesta," je dejal eden izmed delegatov. "V zadnjih letih je bilo prodanih veliko farm in število farmarjev se zmanjšuje. Toda to gre vse podati. Edina rešitev problema je mogoča, ako se ena tretjina farmarjev seli v mesta. Ostali dve tretjini lahko obdelata svojo zemljo in vsak farmar si bo lahko uredil udobno življenje."

Taka modrovanja je bilo silnati na zborovanju. Trgovci z zemljišči so končno odločili, da ne bodo prodajali malih farm, ki ne odgovarjajo standardu kot so si ga oni zamislili. "Res čuden svet," je dejal neki brezposelni delavec, "kadar grupa zemljiških trgovcev, banikirjev in ekonomov suggestira kot rešitev farmskega problema načrt, ki bo pognal večje število farmarjev v mesta, kjer bodo pomnožili armado brezposelnih delavcev. Ozreti bi se morali na nas in morda se bi prepričali, da zdravilo, ki so ga izumili, bo še poslabšalo situacijo."

Gangoška vojna v Ohio

Poglavar Moran in pet njegovih gangošev izginiho

Chicago. — Vojna med dvema gangama butlegarjev se veselo nadaljuje. V nedeljo zvečer so našli v avtu na cesti zunaj mesta Caponijevega pobočnika Russella Thompsona smrtno ranjenega. Thompson velja za orožarja, ki je dobavljal strojnice, revolverje in strelivo za Caponijevo gango.

Medtem se je raznesla vest, da je George "Bugs" Moran, poglavar butlegarske gange na severni strani mesta in smrtni sovražnik Caponija, neznanokam izginiho 2. junija. Z njim vred izginilo pet njegovih tovarišev. Policija sumi, da so šli "na izprevoz", to se pravi na smrtno vojno v avtu, ako se niso kam skrili.

NAPAD NA NADŠKOFOVO KATEDRALO NA MALTI

Klerikalna revolta izzvala velike protiklerikalne demonstracije

Valentia, Malta, 9. jun. — Iz konflikta med katoliško cerkvijo in vlado angleškega guvernirja Stricklanda na otoku Malti so se včeraj izcimile velike protiklerikalne demonstracije in policija je komaj preprečila dejanske spopade. Demonstracije so izbruhnile pred nadškofjsko cerkvijo, v kateri je nadškof Caruana malo prej v svoji pridigi napadel vlado.

Včeraj je bila binškočna nedelja in cerkev je bila polna vernikov. Nadškof pa je imel politično pridigo, v kateri je rekel, da v katoliških deželah morajo civilni oblastniki: ministri, sodniki in policija ubogati škofo in cerkev. Dalje je rekel, da v boju med cerkvijo in državo je cerkev vedno v pravem.

Novica o tej izjavi se je hitro razširila po vsem mestu in še predno je nadškof dokončal mašo, so se zbrala pred cerkvijo velika množica vladnih pristavev in silisti je bilo ne baš lepe grožnje. Policija je hitro obkrožila katedralo in ko je nadškof prišel iz cerkve ter stopil v svojo kočijo, so ga demonstrantje sprejeli z viharjem sovražnih vsklikov, dočim so mu klerikalci delali ovacije. Policija je spremljala nadškofa do njegove palače.

Delavstvo se pripravlja na boj

Nasadnjaki pokopali delavske predloge v državni legislaturi

Boston, Mass. — (F. P.) — Državna delavska federacija bo vodila bitko proti izvolitvi reakcionarnih senatorjev, ki pridejo na volilno listo prihodnjega jesen. Nejevolja med delavskimi organizacijami je prikipeła do viška, ko so senatorji porazili protivnjunkeljsko predlogo, ki je bila sprejeta v nižji zbornici. Predlogo je sestavila delavska federacija s pomočjo liberalnih profesorjev s Harvard univerze.

Vprašanje delavskega zakonodanja je zelo važno za unijke delavcev. Unija prevažalec mleka je bila obsojena na plačitev \$60,000 odškodnine neki mlakarški kompaniji, ker je sodišče odločilo, da je bila stavka, ki je bila napovedana, kar se je družba protivila unijoniziranju njenih delavcev, nelegalna. S tem je bil zadan velik udarec uniji, kajti sodniški odlok je ustvaril precedent in tako vsaka družba lahko izpostavi na sodišču prepoved, kadar hoče unija organizirati delavce.

Nasadnjaki v senatu so tudi porazili predlogo proti "yellow dog" pogodbam, ki je bila sprejeta v nižji zbornici. Ta vprašanja bodo tvorila podlago razpravam na konvenciji državne delavske federacije, ki se bo otvorila v mesecu avgustu.

Gonja proti komunistom

Atlanta, Ga. — Dočim vodstvo organizatorične kampanje ki jo je uvedla Ameriška delavska federacija, poroča o uspehih med tekstilnimi delavci v Danvillu, Va., in tobačnimi delavci v Severni Karolini, se z gonjo proti komunistom nadaljuje. Pred kratkim so bili štirje komunistični organizatorji aretirani in obtoženi hujskanja na upor, ker so sklicali shod belopoltnih in zamorskih delavcev.

Ogromen naval na planetarij v Chicagu

Chicago. — Čikaški planetarij v Grant parku, prvi in doslej še edini v Ameriki, ima dnevno 20,000 obiskovalcev. Policija mora delati red pred vhodom, kjer ljudje stoje v vrsti celo ure.



Pilot Charles Kingford-Smith, ki je v svojem letalu "Southern Cross" preletel leta 1931 Pacifično morje iz Californije v Avstralijo, namerava preleteti Atlantik iz Irske v Ameriko. Do sedaj se ni še nikomur posrečilo preleteti Atlantik iz Evrope v Združene države.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE ZDruženja

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Narodnina: za Zdravilno društvo (vsega leta) ...

Subscription rates: for the United States (except Chicago) ...

Advertising rates on agreement. Manuscripts will not be returned.

Nadvoj za vsa, kar ima stik s listom: PROSVETA

128

Glasovi iz naselbin

O petju

Chicago, Ill. — Naročnik Prosvete sem od njenega rojstva, in jo vestno čitam, kajti v nji vedno dobim kaj podučnega in razvedrilnega.

Ker sem prijatelj petja in dramatike, naj mi do dovoljeno da napišem en par vrstic o pevskem zboru "France Prešeren".

Pevski zbor "France Prešeren" je priredil prvi pevski izletni koncert v La Salle, Illinois. Koncert je bil nekaj impozantnega za ljubitelje petja.

Pevski zbor "Fr. Prešeren" priredi veliki jesenski koncert 16. novembra 1930 v avditoriju SNPJ.

To in one iz Johnstowna Johnstown, Pa. — Dne 22. maja je v dravnem sanatoriju v Cressonu za jetiko preminula komaj 15-letna Anica Balog.

Razmere in naznanilo Blaine, Ohio. — Tako slabih delavskih razmer še ni bilo v tem kraju, odkar sem tukaj.

Dne 31. maja zvečer je uprizoril dramski odtok ženskega podpora društva Naša sloga št. 600 SNPJ.

Dne 24. aprila se je v rovu ponesrečil Joseph Vovko. Pobil ga je na glavi.

Koncert in piknik, ki ga je obdržalo Slov. pev. in izobr. društvo Bled v nedeljo dne 1. junija na Feitbs Grove v Morrellville.

Angleško poslušajoče društvo Friendly City št. 684 SNPJ je v napredku prekoračilo samo sebe.

Dne 16. junija imamo v Minesoti primarne ali nominacijske volitve. Mi se najbolj zanimamo za okrajne komisarje.

Tragedija na jezeru Virginia, Minn. — V nedeljo prvega junija je to okolico pretresla vest, da se je na jezeru Birch prevrnil čoln.

Tragična smrt članice Ghiesholm, Minn. — Vedno se kaj žalostnega pripeti na Chisholmu in tako se je tudi družini Frank Cerarja.

Delavske organizacije proti zvišanju vozne Niagara Falls, N. Y. — Centralni delavski svet je izposloval inženjersko proti International Railway Co.

Svoboda govora v Ameriki New Haven, Conn. — Harry Hersh in A. Ross sta bila te dni obsojena na šest mesecev zapora.

Valparaiso, Ind. — V nedeljo zjutraj je vlak trčil s avtostrukom s šestimi osebami na križišču blizu Beatrice in pet oseb je bilo na mestu ubitih.

Arhitekturna slika najvišjega nebopisalnega Empire State Building, ki ga gradi v New Yorku, ima bo 85 nadstropij in bo najvišji stavbni visok.

zveno in pet nedorastlih otrok ter sestri, v Clevelandu pa bratranca. Doma je bil z Dolajnskega, fara Bela cerkev. Pogreb se je vršil 19. maja po katoliških obredih.

Vesela je novica je, da je soc. klub št. 189 sklenil na svoji seji 11. maja, da priredimo piknik 4. julija na prostoru sodr. Louis Androjna.

Eveleth, Minn. — Letošnje spomladansko vreme je za farmerje jako neugodno. Dne 25. in 26. maja je bila velika slana daleč na okrog, prej pa je deževalo.

Dne 16. junija imamo v Minesoti primarne ali nominacijske volitve. Mi se najbolj zanimamo za okrajne komisarje.

Tragedija na jezeru Virginia, Minn. — V nedeljo prvega junija je to okolico pretresla vest, da se je na jezeru Birch prevrnil čoln.

Tragična smrt članice Ghiesholm, Minn. — Vedno se kaj žalostnega pripeti na Chisholmu in tako se je tudi družini Frank Cerarja.

Delavske organizacije proti zvišanju vozne Niagara Falls, N. Y. — Centralni delavski svet je izposloval inženjersko proti International Railway Co.

Svoboda govora v Ameriki New Haven, Conn. — Harry Hersh in A. Ross sta bila te dni obsojena na šest mesecev zapora.

Valparaiso, Ind. — V nedeljo zjutraj je vlak trčil s avtostrukom s šestimi osebami na križišču blizu Beatrice in pet oseb je bilo na mestu ubitih.

Arhitekturna slika najvišjega nebopisalnega Empire State Building, ki ga gradi v New Yorku, ima bo 85 nadstropij in bo najvišji stavbni visok.

Grob Karla Marksa

Highgate, visoki grič na severu prostranskega Londona nosi svetinjo vseh socialistov: grob Karla Marksa. Povsod skromno leži v vrsti z drugimi grobovi v tem mrtvem mestu iz marmorja in roč. A vsak pokopališni delavec ve za ta grob.

Svetlo sijalo solnce na mrtvališki grič Highgate, s katerega višine gre pogled preko vsega mesta živih. Prav do skromnega groba velikega misleca doni drdranje voz, hupanje avtomobilov.

Ko je Karl Marks umrl, so žalovali po njem socialisti. Meščanski učenci so trčili tedaj, da je njegov nauk preživel. Toda še zdaj je tako, kakor da bi ropot velemesta vabil pokojnika s Highgate in kakor bi pokojnik romal med ljudmi.

Generozni gospod Rockefeller! New York. — John D. Rockefeller ml. je ponudil mestu New Yorku 56 akrov zemlje, ki jo poseduje v Manhattanu.

Arhitekturna slika najvišjega nebopisalnega Empire State Building, ki ga gradi v New Yorku, ima bo 85 nadstropij in bo najvišji stavbni visok.

Arhitekturna slika najvišjega nebopisalnega Empire State Building, ki ga gradi v New Yorku, ima bo 85 nadstropij in bo najvišji stavbni visok.

Arhitekturna slika najvišjega nebopisalnega Empire State Building, ki ga gradi v New Yorku, ima bo 85 nadstropij in bo najvišji stavbni visok.

Arhitekturna slika najvišjega nebopisalnega Empire State Building, ki ga gradi v New Yorku, ima bo 85 nadstropij in bo najvišji stavbni visok.

Arhitekturna slika najvišjega nebopisalnega Empire State Building, ki ga gradi v New Yorku, ima bo 85 nadstropij in bo najvišji stavbni visok.

Arhitekturna slika najvišjega nebopisalnega Empire State Building, ki ga gradi v New Yorku, ima bo 85 nadstropij in bo najvišji stavbni visok.

Arhitekturna slika najvišjega nebopisalnega Empire State Building, ki ga gradi v New Yorku, ima bo 85 nadstropij in bo najvišji stavbni visok.

Vplivi in vzroki delovanja našega živčevja

Mnogoteri so vzroki, ki usmerjajo delovanje in snovanje našega telesa. Prav pogosto se zdi, da niso odzivi (refleksji) našega živčevja v nobeni zvezi z vnanjimi vzroki, ki odločajo naše delovanje.

Kaj pa je pogojni odziv? Če zadene svetlobni žarek nenadoma vaše oko, se zenica zoži in veča pokriva v obrambo oko. Vse to se zgodi brez vaše volje.

Če pa kažemo psu kos kruha kar od daleč, se prav tako prične izteča slin, kojih množico celo lahko merimo, če napravimo umetno pijavko (fistulo). Vendar pa ta odziv na daljavo ne nastopi vedno.

To je bil naravni pogojni odziv, ki se pojavlja dnevno v pasjem življenju. Mimo tega pa moremo izzvati umetno pogojne odzive in to v prav pestri obliki.

Prav tako kakor je kazanje kruha, ki mu sledi navadno krmiljenje, pogojni dražljaj za izcejo slin, moremo kak drug čutni dražljaj vzgoyiti v pogojni signal za izcejo slin.

Prav zanimivi so nadaljnji izsledki o pogojnem odzivu. Če smo uporabljali za signal n. pr. ton a, nastopi sčasoma tudi pri tonu g izceja slin, dasiravno nima ton g nikake zveze s krmiljenjem.

Vsi ti dolgoletni poskusi pa niso bili sami sebi namen, temveč je šlo znanstveniku za tem da dobi nekaj upogleda v živčno delovanje Cloveka.

Operacija na sepravem otroku Oakland, Cal. — Billy Meredith, star osem mesecev, je dobil operacijo na trebuščku, katere ni iskal niti potreboval.

Ameriško življenje 152. Operacija na sepravem otroku Oakland, Cal. — Billy Meredith, star osem mesecev, je dobil operacijo na trebuščku, katere ni iskal niti potreboval.

Vesti iz Jugoslavije

(Poročevalski biro Prosvete v Jugoslaviji.)

KRTAČNI ODTISEK NI TISKOVINA

Želja proti ravnatelju Ljudske tiskarne radi tiskanja Čukovskega "Sprehkor" "Osvoboje-nje pred stolom sedmorice v Zagrebu

Za lansko majsko proslavo je hotela mariborska "Svoboda" privediti "sprehkor" "Osvoboje-nje", ki ga je napisal znani pesnik Čukovski. Spis je natiskala Ljudska tiskarna v Mariboru, ki je že krtačni odtis poslala ta-koj v cenzuro pravdniku, ki naj potem izda dovoljenje. Pravdnik pa je natis prepovedal in obto-žil ravnatelja tiskarne Ošlaka po zakonu o zaščiti države, češ da je s tiskanjem tega "sprehkora" naprjal motivi javni red in mi-ter povzročiti nerazpoloženje zo-ber socialni red in razdor med družabnimi sloji.

Mariborsko okrajno sodišče je res Ošlaka tudi obsodilo lani oktobra meseca na 10 dni zapo-ri in 500 Din globe.

Proti tej obsodbi pa se je Oš-lak po svojem odvjetniku dr. Reismanu pritožil na Stal sedmo-riče v Zagreb, kjer se je zdaj 14. maja vršila razprava. Obtožben-ec zagovornik dr. Reisman je na-vedjal, da vsebina tiskovine ne vsebuje ničesar kaznivskega, am-pek da hoče le zbuditi stanovsko zavest delavcev, kar pa ni pre-ovedano. Tiskarna pa je tudi vprašala pravdnikstvo, če preden je tiskalo, ker je poslala v cen-uro še krtačni odtis in torej ni bil podan poskus kaznivskega de-janja.

Po govoru zagovornika je celo državni tožilec dr. Domenko pri-poročal, da se obsodba razvelja-va, ker krtačni odtis še ni tisko- vina in bi se bila tiskarna lahko še premislila, preden bi delo na- tiskala.

Tako je bila obsodba Ošlaka res tudi razveljavljena.

Kako je zagrebški diptihon pri-romal iz Amerike nazaj

Svoječasna tatvina starega dip- tihona iz zagrebške stolnice je zbudila veliko zanimanje po vsej Evropi in tudi Ameriki, kjer se je ukradeni diptihon nahajal. Tat, ki se je izdal za grofa Pyellik Inna, ga je ukradel iz zakladnice zagrebške stolnice ter ga prodal. Nekdo, ki je svoj čas ponujal veliko veoto zanj, a ga niso marali prodati, je ta dip- tihon zagledal v clevelandkem muzeju ter se je zgrajzal nato, da ga niso marali prodati njemu, zdaj pa so ga prodali v Ameriko. Koj je to svojo jezo pismeno sporočil v Zagreb, so se v Zagre- bu začudili. Sli so pogledat v zakladnico in našli tamkaj dipti- hon, toda ponarejen. In tako je bila ta tatvina sino dragocene starine iz slovove kosti odkrita.

S clevelandskim muzejem so se hitro sporazumeli, da bo Za- greb dobil to umetnino vrnjeno. Te dni je bila ta afera zaključena s srečnim koncem, diptihon se je namreč vrnil v Zagreb. Maks Pitamic, nečak dr. Leonida Pita- mica, poslanika v Washingtonu, je večraj diptihon izročil zaklad- nici stolnice.

Pitamic je meseca aprila od- potoval v Ameriko kot pooblaš- cenec zagrebškega nadškofa, da prevzame in prinese v Zagreb diptihon. Pri tem prenosu so na- stopali z zvijačo. Tako poročajo časopisi, kakó je Pitamic prene- sel diptihon v Zagreb: Posebni zaboječki so zapečatili z diplomati- čki pečati kot da bi se v njem nahajal diptihon, v resnici pa so diptihon razstavili na štiri dele in vsak del vložili v poseben za- boječek, podobni zaboječkom ciga- ret. Te zaboječke je nosil Pitamic stalno pri sebi.

S clevelandskim muzejem pa so se dogovorili, da ima ta muzej prvo pravico, kupiti diptihon, če bi bil kdaj na prodaj. Pitamic je prinesel s sabo tudi — pero, s katerim so to pogodbo podpisali.

Saj smo v dobi avtogramov in takih-le spominskih rekvizitov. Saj so shranili tudi pero, s katerim je Kellogg podpisal mirovni pakt.

Letošnji velesajem v Ljubljani

Letos obhaja slovenska obrt- industrija in trgovina pomem- ben jubilej: desetletnico velesaje- ma. Letošnji velesajem je radite- za jubilejni deseti velesajem. Na velesajmskem prostoru vlada li-

vahno vrvanje in hitenje, ker vse mrzlično pripravljajo, da se ta velesajem proslavi čim bolj sve- čano. Zakaj v tem jubileju gre pohvaliti mnogo nevidnega dela velike važnosti. Deset let že de- la in stremi velesajem po izpo- lnitvi, z vsakim letom se od- pro vrata velesajmskih paviljo- nov, vsako leto prihaja na tiso- če obiskovalcev, njihovo število se iz leta v leto večja, stikajo se vezi naše industrije z domačimi in tujimi konzumenti, obenem pa je velesajem popolna revija naše domače, slovenske živahne podjetnosti. Tako vsako leto po- kaže velesajem, kako rastemo in daje novih sil podjetnikom in konzumentom. Tako vsako vele- sajem tudi, kje treba da se še raz- vijemo, kaj nam še manjka in tako velesajem s svojim pre- gledom služi kot nekak termome- ter za naš gospodarski položaj in pripomore veliko k njegove- mu izboljšanju, s čimer je v zve- ziti tudi izboljšanje socialnih raz- mer. Je pa velesajem tudi važen za narodovo kulturo, njeno vi- šino in rast. Zakaj velesajem ne vpliva vzgojno le na razstavljal- ce, ampak tudi na posetnike, na naše ljudi iz mest in dežele. Tu vidijo napredek v proizvodnji, v iznajdbah ter si tako izboljšuje- jo življenje.

In ta veliki zavod, ki živi v o- blikli velike zadruge, proslavi le- tos svojo desetletnico. Ob tej pri- liki bodo izdali tudi posebno spom- enico, zbornik, v katerega bo- do napisali članke o našem go- spodarstvu in o velesajmu sam- em naši gospodarski strokov- njaki in delavci. Tudi velesajem sam bo stal v znamenju jubileja. Razstavljalcev bo letos spet mno- go več, morali so postaviti še dva nova paviljona, enega za na- tekstilno industrijo in drugo za našo papirno in kartonažno in- dustrijo in usnarstvo. Ves pro- stor med paviljoni pa bo spet na- polnjen z našimi poljedelskimi stroji, z motorji, zvonovi, s tež- kimi izdelki naše železne indu- strije.

Tako bo jubilejni velesajem le- tos še posebno popolna revija na- šega trdoživnega gospodarstva, življenja in naše podjetnosti, podjetnosti, kakršno premore le močan, čeprav majhen narod.

Obenem je pa vse to tudi us- pesh zadržništva, kajti "Vele- sajem" je zadnje.

Faberkri z vseh strani in smeri.

Radio na naših železnicah. — Nedavno se je sprožila pri nas misel, da bi posneli zgraditve drugih železniških uprav, ki uvaja- jo v svoje vlake radio-naprave za potnike. S smotrom, opremi- ti naše vlake z radio-aparati za potnike, je bilo ustanovljeno dru- štvo "Jugoželezniški radio". Mini- strstvo za promet je dovolilo tej družbi, da montira aparate najprej v brzih vlakih. Zdej je društvo montiralo radio-naprave v 50 vagonih za brzovlake ter je stalo to 700,000 Din. Prvi vlak je vozil včeraj na progi Beograd- Brod in so potniki lahko spoto- ma poslušali radio. Vsak vlak ima svoj sprejemni aparat, ki ga upravlja študent tehnike. V vsak- kem kupeju je po več stikal za radio-slušalke. Poskrbljeno je tudi za higijeno ter so slušalke prevlečene s platnom, ki ga dobi vsak potnik zvežeta. Za poslu- šanje plačajo potniki 5 Din na uro. Potniki brzih vlakov na pro- gi Beograd-Brod in obratno bo- do zdaj lahko poslušali radio ter si krajšali čas vožnje preko dol- gočasnih, monotonih sremskih ravnic.

Procest, procest... V Zagrebu se je v soboto začel proces proti bivšemu radičevskemu poslan- cu in ministru Josipu Predavcu. Ob- tožen je raznih malverzacij pri radičevsko-kmečkih zavodih. Na- haja se v preiskovalnem zaporu že več mesecev. Koj po pričetu razprave je prišlo do incidentov med odvjetniki in sodniki. Odvjet- niki so namreč vpadali z vpraša- nji in klici, dasi niso imeli bese- de. Predsednik senata jih je kaz- noval vsakega s po 1000 Din glo- be. Zagovorniki so predlagali, naj se sodni senat spremeni, ker je ta isti senat sodil nekoga drug- tega v isti zadevi. Sodni senat se ni maral umakniti. Na sobotni razpravi so potlej samo prečitali obtožnico, nadaljevala se bo raz- prava v ponedeljek, danes zju- traj.

Rudarji prosijo pomoči. — De- lavska zbornica je sklicala včeraj v Trbovljah sestanek rudarskih delegatov raznih strokovnih or- ganizacij. Konferenci je predse- doval predsednik zbornice Mel- hijor Cobal, tajnik Filip Uratnik pa je imel daljši referat, nakar so tajniki posameznih strokov- nih organizacij govorili in stavi- li svoje predloge. S konference so poslali v Beograd rudarske- mu ministru to-le brzojavko:

—Predstavniki vsega rudar- skega delavstva in vseh rudar- skih organizacij, zbrani 18. ma- ja v Trbovljah na sestanku, ki ga je sklicala Delavska zborni- ca, prosijo nujno pomoči, ker gladuje v trboveljskih premo- gopnih revirjih 35,000 ljudi. Ta- kojšnja likvidacija krize, odno- no izdatna denarna pomoč je nujno potrebna.

Tudi so sklenili, da gre ta te- den močna deputacija rudarjev v Beograd, da razložijo in poka- žejo ministrom in celokupni vladi, v kako težkem položaju se nahaj- ja rudarski delavci pri nas.

Včerajšnja nedelja je bila zelo lepa, solčna in topla. Ljublja- na je izpustila izmed svojih zi- dov večino stanovalec na deže- lo, v planine ter v bližnje okoli- lice. Bilo je tako toplo, da je Drava bila deležna že kopalcev. Prav tako tudi Sava. Seveda so to vseeno le stari kopalci in sportniki. Drugi bomo morali še se počakati še kak teden, dva, da se voda bolj segreje. — Danes pa je spet začelo deževati in ka- kor je bilo včeraj videti, da je res že maj, tako je zdaj kar dvo- miti. Spet je skozi maj pogledal april.

A. Garden: OPAZOVANJA

Gotovemu dopisniku iz Peo-rije, Ill., ni prav, ker Prosveta ne podpira John L. Lewisa, ozi-roma, ker je na strani reorgani- zirane rudarske unije. Pravi, da bi morali biti vsaj nevtralni, češ, da bodo že rudarji sami u- redili svojo hišo in jo očistili golazni. Glede notranjega čl- enčenja, je to gotovo stvar rudar- skega delavstva in vseh rudar- skih organizacij, zbrani 18. ma- ja v Trbovljah na sestanku, ki ga je sklicala Delavska zborni- ca, prosijo nujno pomoči, ker gladuje v trboveljskih premo- gopnih revirjih 35,000 ljudi. Ta- kojšnja likvidacija krize, odno- no izdatna denarna pomoč je nujno potrebna.

Tudi so sklenili, da gre ta te- den močna deputacija rudarjev v Beograd, da razložijo in poka- žejo ministrom in celokupni vladi, v kako težkem položaju se nahaj- ja rudarski delavci pri nas.

Včerajšnja nedelja je bila zelo lepa, solčna in topla. Ljublja- na je izpustila izmed svojih zi- dov večino stanovalec na deže- lo, v planine ter v bližnje okoli- lice. Bilo je tako toplo, da je Drava bila deležna že kopalcev. Prav tako tudi Sava. Seveda so to vseeno le stari kopalci in sportniki. Drugi bomo morali še se počakati še kak teden, dva, da se voda bolj segreje. — Danes pa je spet začelo deževati in ka- kor je bilo včeraj videti, da je res že maj, tako je zdaj kar dvo- miti. Spet je skozi maj pogledal april.

Tudi Zagreb se pritožuje čez Trboveljako premogokopno dru-žo — a le iz estetičnega in hi- gijeničnega pogleda. V zagreb- škem mestnem svetu je namreč neki občinski svetovalec vprašal župana, zakaj Zagreb ne protesta proti Trboveljski družbi, ki s svojim izpiranjem premoga o- nečedi Savo, kar je nelepo in ne- zdravo. Zahteva naj se, da TPD vodo očisti. Župan je dejal, da bo že v Beogradu uredil, kadar poj- de tja. — Da bi zagrebški občin- ski svet dejal kako besedo v prid rudarjem, ki stradajo pri TPD, tega ne. Pregrešno bi bilo in morda neestetično in celo nezdr-avo. Radi Save si pa že upajo kaj reči. To ni toliko.

Po sedmih letih prijet pravi morilec? — V goščavi pri Zabji vasi blizu Novoga mesta je bil pred sedmimi leti umorjen in o- ropan posestnik Rajar iz Sela pri Ratežu. Osumljen tega umo- ra in aretiran je bil tedaj Slav- ko Pintar iz Nov. mesta ter neki Zinger iz Kandije. Zinger je bil pred novomeško poroto tedaj spoznan za krivega ter obsojen na dosmrtno ječo. Pintar pa je bil na temelju izpovedi matere in dekle, ki je med tem časom umrla, oproščen vsake kazni.

Zdej pa so aretirali spet Pin- tarja, češ da je brččas on morilec Rajarja. Kako so prišli do tega in kakšni so dokazi za ta sum in dejanje samo, za enkrat še mol- če.

Otrok in njegov reševalec uto- nila skupno. — V bližini ormož- kega kolodvora je padel v Dravo osemletni gostilničarjev sinček Stanko Grivec. V bližini se je na- hajal 32-letni delavec, ki je takoj skočil v Dravo, da bi rešil otroka. Deček pa se je svojega reševalca oklenil krog vratu ter ga s tem spravil z ravnotežja. Blizu nekaj- ga mlina se je reševalec hotel o- prijeti nekoga droga, a drog se je odlomil in otrok ter reševalec sta izginila v vodi. Reševalec za- puščen ženo in dva otročka.

Ida Kravanja, ljubljanka in filmska igralka, ki nastopa pod imenom Ita Rina, in ki je tr- dni bila v Zagrebu in Sarajevu pri predstavah svojega filma na povabilo lastnikov kina, je prišla v Ljubljano, kjer pa ostane le dva dni, nakar odpotuje v Berlin delat. Na kolodvoru jo je seve- da pričakalo nekaj kino-mladine, ki so jo pozdravili ter spremili do avtomobila, s katerim se je odpeljala v Rožno dolino k svoji materi, ki jo bo zdaj vzela s sabo v Berlin, da ji bo gospodinja- la.

Iz Amerike na evharistični kongres v Zagreb? — "Slovenec" poroča: Zagreb, 16. maja z. Iz New Yorka je prispel kabelogram Cunard Line", da pride z ladjo Aquitania 200 potnikov na ev- haristični kongres. V Zagreb pridejo 7. avgusta. — Da ni tu spet kaka pomota? Nekje prav gotovo, ali v telegramu ali pa pri nekaterih ljudeh...

Glede nepoštenosti voditeljev in vodilnih sleparij. Naš dopisnik obsoja korupcijo v il- linoiski distriktni organizaciji. Tudi drugi jo obsojamo. Vemo pa prav dobro, da Lewis ni člo- vek s svojim hajduškim štabom vred, ki bi bil poklican, da očisti, kar je gnilega v 12 distriktu. Resnica je, da je Lewis upeljal gangštvo v rudarsko unijo, kar je tudi največ odgovorno, da je organizacija propadla. Znano dejstvo je, da je bil on s svojim štabom vred izvoljen pri zadnjih volitvah radi volilnih sleparij in s pomočjo "mrtvih" krajevskih organizacij, potom kradenja glasov in pripisovanja istih na debelo. To je skušal do- kazati John Brophy pred Lewi- sovim glavnim odborom. Bil je enostavno zavržen, ker glavni odbor je smatral sebe, oziroma Lewisa za ustavo in pravila. To je dokazal "Illinois Miner", nam- reč ukradenje zadnjih volitev. V nobeni delavski organizaciji se vsestranska korupcija ni to- liko razpasla kot v rudarski pod Lewisovim režimom. In ali naj človek, ki je dokazal, da ima možnost kosati se z vsakim vodjam tamanitskega dvorca, sploh vsake najbolj korumpirane politične mašine v deželi — mar naj ta človek igra vlogo Kristusa v tempelju in očisti 12 distrikt korupcije? To je je krma za navčne, za ljudi brez načel in navadne ignorante.

Glede Farringtona. Kolika je razlika med njim in Lewisom, mi ni znano. Vem le to, da sta si v marsičem podobna, da je prvi veliko dosegel za ilinoiske rudarje in da se je končno prodal — ni pa prodal unije — Peabody Coal kompaniji za tri leta, za kar je dobil \$75,000. Koliko je Lewis dobil od opera- torjev, se ne ve, ve se pa, da je vprospatil unijo in pognal ru- darje v največjo mizerijo. Zna- tuje je tudi to, da je pred reor- ganizacijsko konvencijo Far- rington igral večjo vlogo, kakor tudi to, da je po konvenciji postal ničla iz razloga, ker si je na njej zadržal vrh okrog vrata. Njegove stike s Peabody kompanijo obsoja vsak pošten in razredno zavezan delavec.

Največja demagogija je tr- ditev, da so ilinoiski rudarji do- bili znižanje plač radi in po za- slugi distriktnih voditeljev. Zad- njim je mogoče marsikaj očita- ti, ne more se jim pa naprtiti na glavo to odgovornost. Za znižanje plač, katero predvide- va triletna pogodba, so odgo- vorne povsem razmere, v kate- rih se rudarji nahajajo: dej- stvo, da so izgubili unijo in pa radi gospodarskega kaosa v in- dustriji, katerega bi bilo mogo- če zmanjšati edino potom močne unije, potom absolutne kontrole produkcije po uniji. Kakor sla- ba je ta pogodba ilinoiskih ru- darjev, je vseeno najboljša iz- med vseh pogodb na polju me- kega premoga. Fakt je tudi, da je to pogodbo Lewis potrdil, o- ziroma sankcioniral in pohvalil ilinoiske voditelje, ki so jo do- segli. Sedaj jih radi nje napa- da. Velika možnost tudi obstaj- ja, da bo prihodnja pogodba il- linoiskih rudarjev slabša od sedanjke, ako med tem časom, pred- no poteče, med rudarji v zuna- njih distriktnih ne zavalovi mo- čno organizatorično gibanje. Le splošno organiziranje rudarjev na zunanjih poljih — v Ohiju,

Pennsylvaniji, West Virginiji, Kentuckyju in drugod — lahko obvaruje ilinoiske rudarje pred izgubo unije.

Situacija v peorijskem okro-žju je taka, da so jo lahko naj- manj veseli prizadeti rudarji. Lewis je dobil kontrolo nad te- mi rudarji radi gluposti ondo- nih voditeljev kakor tudi di- striktne organizacije, ker jih je toleriral. Radi raketirstva lo- kálnih voditeljev, proti katerim so bili rudarji, se je Lewis za- godil v situacijo in jih v obleki jagnjeta pridobil zase. Kon- trola sedaj drži radi tega, ker ima baje na plačilni listi vse vplivne rudarje, druge opaja s šnopom in tretje (pripadnike Howatove skupine) enostavno terorizira. Za ta posel ima v peorijskem okraju močno aku- pino "organizatorjev", ki so trenirani ne za organiziranje rudarjev, marveč v razbijanju unije in v pobojništvu. Načelu- je jim zloglasni "fieldmarshal" Van Bittner, ki je že razbil pol- tucata distriktnih organizacij.

Dobro je, ako se rudarji vprašajo, kje Lewis dobiva de- nar za širjenje kaosa med nji- mi, predvsem v Illinoisu in Kan- sasu. Dohodki, ki jih prejema od rudarjev antracitnega polja, Indiane — kolikor je še orga- nizirana — ter par manjših akupin na polju mehkega pre- moga, ne morejo pokrivati nje- govih izdatkov. (Teh dohodkov je v najboljšem slučaju okrog \$40,000 mesečno, a njegov re- žim ga mora stati precej več.) Nekdo, ki ima močno blagunjo, mora toraj stati v ozadju. Ured- nik "Illinois Minerja", glasila reorganizirane unije, je mnenja, da Lewis prejema denar od Jek- larskega trusta, Rockefellerjev- vih interesov in drugih kapita- listov, oziroma skupin, ki obra- tujejo neunijske rove. Direk- tni dokazov za to ni, vendar pa okolščine kažejo, da je Lewis s svojim aparatom v službi neko- ga drugega kot rudarjev. O tem je dobro, da rudarji raz- mišljajo tudi v peorijskem o- krožju. Ako ta store, jim ne bo težko obratiti med Howatovim vodstvom in Lewisovim izdaj- stvom.

Protiunjska liga na delu

New York. — Liga za indu- strijske pravice, tajna organi- zacija, čije namen je boj proti delavskim unijam in ki je po svojih agentih skušala zaneti razdor med unijami električ- narji in podjetniki, a je nakana izpodletela, je spet na delu. Sed- aj bi rada napravila spor med stavbinskimi delavci, ki so or- ganizirani v Structural Work- ers uniji. Dosega je že, da je Theodore M. Brandle, uradnik unije, odstopil valed intrigi, ki so jih provocirali agente tajne podjetniške organizacije.

Organiziranje filmskih igrancev

New York. — Actors Equity je izdala oclik na vse njene bi- vse člane, ki so zapustili organi- zacijo v boju prejšnjega leta, ki je šel za tem, da se organizi- ra vse filmske igrance v Holly- woodu. Radi izdajstva promi- nentnih igrancev in igrak ni us- pela organizatorična kampanja in je mnogo članov podpisalo pogodbe, s katerimi se unija ni strinjala, nakar je bilo več čla- nov izključenih.

Vplivi in vzroki delovanja našega živčevja

(Nadaljevanje z 2. strani.)

Znana je tako zvana konjaska naduha. Kdor boleha na tej bo- lezni, dobi napad, če leži na šim- natem madracu. Neki gospod, ki boleha na tej nadihi, je do- bil napad vedno, ko je stopil v neko stanovanje. Po dolgem trudu so dognali, da je bila vzrok napada neka preproga iz krože diake. Tako more že sam stajati pred napadom izzvati na- pad in je strah sam že signal za pogojni odziv. Marsikomu se je že pripetilo, da je iz kakega navadnega vzroka (pokvarjene jedi, pijače itd.) med vožnjo na vlakom bruhal. To bruhanje pa se čisto ponavlja iz same nava- de, pozneje leta in leta pri vsaki vožnji z vlakom, dočim n. pr. pri avtovožnjah nikoli ne nasto- pi.

Takih primerov tako rekoč brezbrojnih bolezenskih poja- vov je silno mnogo v vsakdan- nem življenju. Po zaslugi Pav- lova smo našli sedaj tudi pot do odzdravitve s tem, da najprej doženemo prvotni vzrok bole- zenskega pojava in skušamo na- še živčevje odzdraviti od pogojnih odzivov, ki so povod za sledeče bolezenske pojave. Kakor pa je vsaka navada železna srajca, je tudi te pogojne odzive mogo- če odpraviti le z lastno prav močno voljo ali z močnim vpli- vom zdravilnika. Mnogo pa pri- pomore k odzdravitvi že sama za- vest, da organ (pljuča, srce, žilci itd.) ni bolan, temveč da bolezenski pojav izvira iz ne- pačnega sklepanja in krivega usmerjenja našega živčevja.

Vidimo pa tudi iz teh do- gnanj, kakšnega pomena so za vse človeštvo poskusi na naših domaćih živalih, če jih izvede genialen človeški duh.

PROTIMPERIALI- STIČNA LIGA RE- ORGANIZIRANA

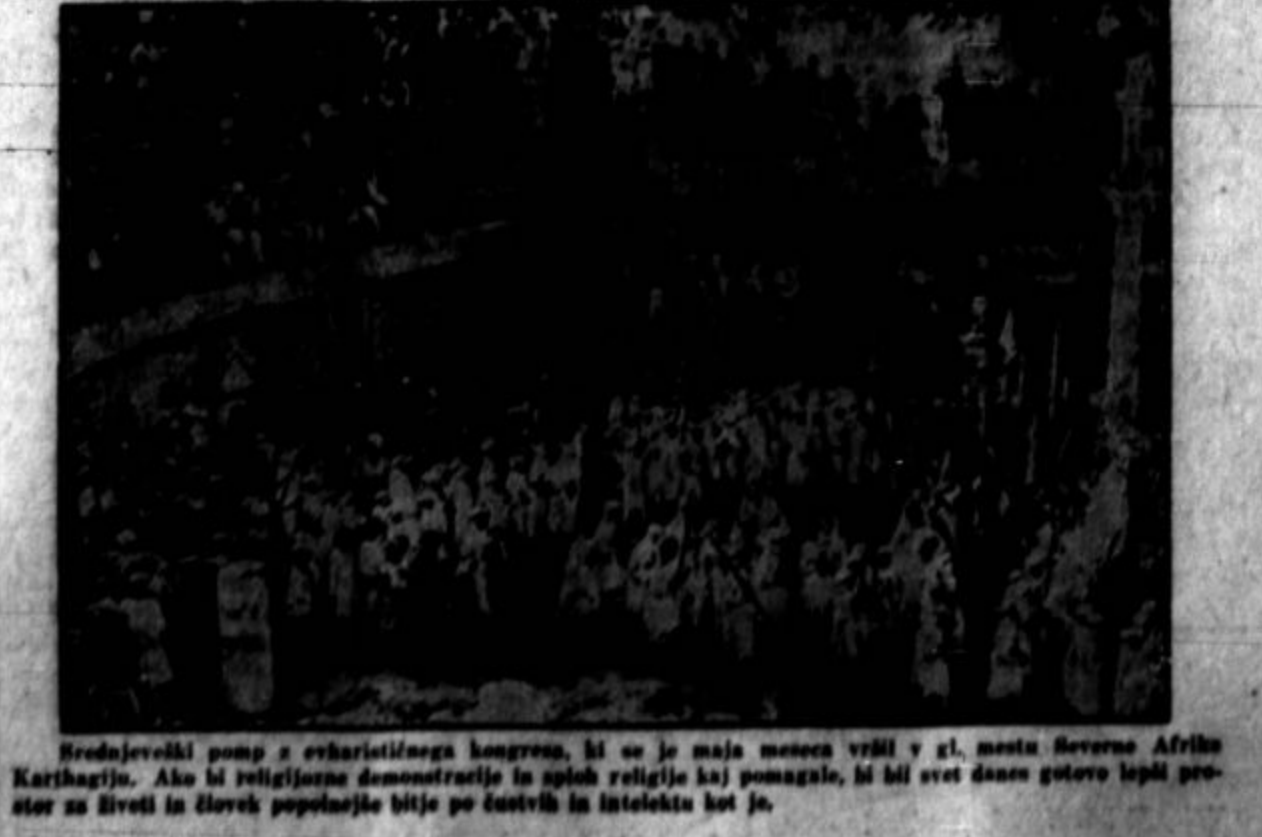
V odboru so znani liberalci, ki bodo sodelovali s člani radikal- nih političnih organizacij

New York. — (F. P.) — Proti- imperialistična liga je bila te dni reorganizirana. Robert W. Dunn je bil imenovan predsedni- kom, Albert Moreau je tajnik, podpredsednika sta pa James W. Ford, direktor Zamorskega de- lavskega kongresa, in Roger Baldwin od Unije za ameriške ci- vilne svobodščine.

Eksekutivni odbor je po reor- ganizaciji podal izjavo, da bo reprezentacija v ligi bazirala na zastopnikih kolonijalnih ljud- stev, ki jih imajo v Združenih državah, članih levčarskih unij, neodvisnih intelektualnih in libe- raleh ter voditeljih radikalnih organizacij.

"Protimperialistična liga", se glasi uradna izjava, "se bo bori- la za popolno neodvisnost koloni- jalnih ljudstev in proti izkoriš- čanju narodov, ki niso pod di- rektno kontrolo tujih držav."

Liga nadalje zahteva takoj- šnje neodvisnost Filipinov in Portorika ter odpoklice ameriških pomorščakov iz Nikaragve in Haitija. Izjavila je, da bo pod- pirala gibanje, ki se je pojavilo v deželah latinske Amerike, proti politični in ekonomski ekspo- ltaaciji od strani ameriških kapita- listov.



Srednjeveški pomp s evharističnega kongresa, ki se je maja meseca vršil v gl. mestu Severna Afrika Karthagju. Ako bi religiozne demonstracije in sploh religije kaj pomagale, bi bil svet danes gotovo lepši pro- stor za živeti in človek popolneje biče po čustvih in intelektu kot je.

ROSA

Povest o dveh ženah
Spisal Angelo Cerkevnik

(Povest, ki je bila nagrajena v literarnem kontestu Prosveta)

In zdaj? Zakon ji ne da užiti sreče do dna... Na dnu čaše uzre vedno v zrcalu sladkoomamne pijače prst zakona... Ali je to res zgolj formalnost, a vsekdar to ni — niti ni potrebno, da bi moral biti samo oblika! Mnogokrat je formalnost posledica zakona, nikakor ne bistvo, kakor ni delitev časa pogoj poletju, zimi, spomladi in jeseni, marveč posledica neke sistematične razporedbe planetov in nekega določenega gibanja planetov. Formalnost ni bistvo — mnogokrat pa je celo dokaz nečesa bistvenega v zakonu...

V glavi se ji je vse vrtele. Ni mogla nehati premišljevati. Nekdaj je brala debato o etiki in zakonu. Nekdo je trdil, da je etika nekakšna duša higijene, intelekt higijene... Neki kritik je skočil, namršil namišljene obrvi, ki jih ni imel, in se postavil v nicejansko pozo z desno nogo naprej, z rokami prekrižanimi na praih, rekoč: etika je privilegij nadčloveka.

Pri tem je mislil nase. Vnela se je ljuta borba. Tanja je od vsoga tega prekanja prav malo imela, skoraj nič razumela. Po nekem notranjem nagibu pa je zaznala, da ni niti prvi niti drugi imel prav, kajti pojmi kakor higijena, nadčlovek so vendar odvisni od intelekta, tukaj pa je nekaj silnejšega od razuma, nekaj močnejšega.

Razum ji je venomer šepetal, da je otročja, nalivna, ker se počuti tako zelo nesrečno, da vsi razlogi govorijo za njeno srečo, ugodno in prijetno občutje...

Nenadno ji je prišla na pamet še ena vroča beseda iz tiste debata:

— Morala je tradicija intelekta!
Tako se je vse dneve in noči lovila v labirintu misli, domislekov, a izhoda ni bilo. Hótelu je postati religiozna, hotela je nasilno obnoviti v sebi vero iz otroških let, ko je verjela v osebnega, pravoslavne Boga, hotela je postati članica organizirane, uniformirane religije, ki se imenuje: cerkev.

Zaman! Tudi tu ni našla tolažbe. Niti najrahlejšega občutja skupnosti s cerkvijo ni mogla najti; morala je bežati pred njo.

Težak občutek ji je venomer vsó notranjost pritisikal k tlom.

Kaj je ta občutek?
— To je človek, ki se vzpenja proti solncu, ji je odgovarjala nevidna moč!
— To je tradicija intelekta, to je morala, se je rogala zlodej.
— To je ljubezen, je rekel Bojo.
— In ljubezen, kaj je ljubezen, Bojo?
— Ljubezen je Bog, ljubezen je smisel, ljubezen je onostranstvo... Kadar mi boš povedala, kaj je Bog, ti bom razvozljaj zagonet-ko ljubezni...

Sedela sta ob samovarju in molčala. Dolge ure sta tako sedela in zrla v temo predse. Samovar je rahlo šumel, med njima je ležala tema, v njunih arhah žalost. Tanji je bilo, kakor da je nekdo nanjo nametal ogromno število težkih plahit, ki ji pritisakajo z neznanako težo na prsa, da umira, da ji pojema dih... da bi hotela nekaj povedati, zajokati, krikniti, poklicati Boja... Vse zaman — niti ganiti se ne more.

Bojo je čutil, da je njegovo življenje prazno, da je njegovo bitje inkvizicijsko kolo, na čigar desni in levi strani sta priklenjeni Rosa

in Tanja, njune noge pa gorijo v ognju svete inkvizicije.

Stresel se je.

Da bi vzel samokres in se ustrelil?

Da bi prišla vsaj vojna!

Včeraj ga je vabil prijatelj, ki je prišel iz Trata, naj se vrne domov, naj se učeni v verigo borcev...

Pripovedoval mu je:

— Trpljenje je prekosilo Kalvarijo. Pri- dejo trenutki, ko obupujemo do blaznosti, ko jočemo kakor otroci, ko smo pripravljivi v napadu divje in brezprimerne bolesti iztrgati si srca iz prsi in jih zmetati krvoloku...

Med nas je prišel mlad človek... V očeh se mu je porodil zločin... Solze v očeh so mu usahnile... Drugače je bil tako nedolžen, bil kakor deklica, v tistem trenutku, ko se je dvignil, pa smo se vsi združili...

— Ali si že silial železno besedo? Besedo li- to iz jeklenege sovrašтва? Vsaka beseda je bila zlita iz jekla.

Bratje (je dejal).

Kadar izgovorim to besedo, mi leden mras seže v mozeg, kajti ni več bratov na svetu!

Brata so mi večaj zaklali kakor prasca, prijatelja ubili kakor psa na cesti, hiše so nam zažgali, domove porušili in zdaj nam trgajo je- zike iz ust!

Jezik nam trgajo iz ust, bratje!

Govorimo, bratje, še danes govorimo!

Potem pa končajmo to strašno življenje, aramtnejše, nego je življenje psov in divjih zveri nepreglednih puščav in pragozdov, ki so jih uklenili v železne kletke, aramtnejše, nego je bilo življenje sužnjev, aramtnejše, nego živ- ljenje vlačug v javnih hišah...

Bratje, sinovi smo naroda, ki nima v svo- jih žilah krvi, naroda, ki se mu po žilah pre- taka — gnoj!

Ne znamo se braniti; umrmo tedaj! Vsi umrmo! Pokoljimo to ljudstvo!

Z nami vred pa naj poginejo vsi, ki nas tlačijo, vsi, ki nas trpinčijo! Pomočimo v krvi našl nož in z nožem zapišimo v zgodovino sod- bo, kakršne ni napisala še nobena pravica, ka- kršno bo težko kdaj pozneje izreko sovraštvu, porojeno iz nadčloveške bolesti...

Bratje izrečimo sodbo in jo izvršimo:

Zastupimo rezervno vodo v Nabrežini s ciankalijem in Trst bo jutri, po jutriknjem sa- mo še pokopališče... Vrzimo na Trst mili- jarde in milijarde bacilov kuge... Trst bo po- tem velika grobnica s spomeniki, ogromnimi, velikimi... s spomeniki, ki bodo še poznim rodovom pripovedovali o ljubezni, ki je bila strahotno krvava in elementarnožalostna kakor izbruh vulkana, ki je dolga tisočletje dremal in nenadno izbruhnil.

Jaz sem pripravljen, bratje.

Določite me in sodbo bom izvršil...

Tako je govoril in vsi smo molčali. Smrt je lebdela nad nami. Ničse se ni upal pogle- dati v oči zločinu, porojenemu v tem strašnem zločinskem kaosu, ki se je kakor val ciklona šir- ril od juga proti nam.

— Ni mogoče, so tiho ponovili vsi.

— Gnoj stel je rekel in je odšel. Ubil je v Istri deset, dvanajst karabinjerjev in milič- nikov.

(Dolje pritožajli.)

Claude Farrere: **Neranjiv človek**

V kurilnici št. 3 se je trlo šestnajst kurjačev. Vsi so bili skoro nagl. Stali so z obrabi pred kotlom, okna so bila akrb- no zapahnjena, pepelniki široko odprti.

Zgoraj na okroglem okencu se je pomikal kazalec z naglimi sunki. Vasko sekundo je skočil naprej. In vsakih dvajset se- kund je povečal kurilnice po- navljal kratko povelje. Govoril je kakor bi padali udarci:

— "Odprite pečli!"

Na vsako povelje je mahoma zazijalo osem žrel, nalik osimni peklenskim vratom. In istočas- no se je sključilo šestnajst golih mož, ki so napeli vso svojo moč v mišicah ter vrgli v osem raz- beljenih žeken šestnajst lopat premoga, se vnaprej založenega in pripravljenege, da plane v žerjavico.

Ko je premog izginil skozi vrata, so se odprtine zaprle s suhim treskom, nekako tako, ka- kor pade giljotina. Dimniki na ladji pa so puhnil iz sebe goste oblake dima.

Ladja "Bonvet" je plavala ze- lo složno: samo šest vozlov na uro. Bržina pa je bila postran- ska reč. Na ladji je bilo zapo- vedano metodično kurjenje, kaj- ti edino ta način kreči izdatke na najmanjšo mero.

Tudi Jean Diquelon, mornar prvega razreda in diplomirani kurjač, je kuril. Pri tem pa je

mislil na svojo plavolasko in mu je bilo prekleto malo mar vo- jaških operacij, pri katerih je moral sodelovati. "Bonvet" je namreč bombardirala turške ut- rdebe v Dardaneški ožini. Di- quelon je ravnal po poveljih svo- jega predstojnika, ki je bil ča- stitljiv, vsega spoštovanja vre- den, a še zelo star mož, kakor sô pač vsi admirali. Bil je na giasu dobrega pomorščaka. O- čitali so mu samo, da premo- računa s nasprotno strujo. Te struje pa prinašajo v Dardane- ski ožini s seboj mine, ki so se za velike vojne trgale na sever- ni obali in plule s tokom proti jugu.

Tako se je zgodilo, kar se je moralo zgoditi. "Bonvet" je iz- vajala predpisane manevre in se je v tem približala opasni južni obali ter se tam obrnila proti najopasnejši točki. In z deanim bokom je zadela na pla- vajočo mino, ki se je pri trčenju od ladjo razpočila pod največ- jim stolpom.

V prvem hipu se je pokazal samo oblček rdečkastega dima. Bruhnil je skozi stolp. Križar- ka se je nagnila za trideset sto- pinj in nekaj trenutkov ostala v tem položaju. Potem se je na- gnila še bolj. Voda je vdrla skozi dimnike, iz katerih je po- šastno puhalo v mogočnih sun- kih. Zopet je ladja ostala nekaj časa v novem položaju. A vse to se je odigralo tako hitro, da je "Bonvet" še vedno lahko plav- la naprej, daš je bila nagne- na postrani. Šele zdaj se je o- brnila in prekucnila. Trenutek

je pokolebala s hrbotom v zraku, s privzdignjenim kljunom in potapljačica se s krmo. Potem se je nenadoma ustavila in jela plavati zadanski. Šele zdaj je izginila pod vodo, in sicer potuh- njeno, kakor da hoče pokazati, kako se ume potapljači. Tako je izginila ladja v valovih. Poteg- nila je s seboj v globočino se- dematodvajset mož posadke in poveljnika Rageota de la Fou- cheja, ki je trenutek pred kata- strofo hladnokrvno sedel na stolu in dejal okoli njega zbranim tovarišem-častnikom:

"Preveč bo mrtvih. Najbolje bo, če dam svetel zgled."

J. K.: **MOŽ SVOBODE**

Preziral sem dnevne malen- kosti in sem ob njih najrajši zatnil oči. Ta moj nazor pa se je oni dan zelo omajal. Spoz- nal sem se z možem, čigar dom in rojstni kraj je na drugi stra- ni Soče. Bil je velik mož, za- gorelih lic, močnega glasa, ki je grmel kakor iz soda. Iz oči mu je odsevala čudna sila, ki je značilna njegovemu narodu. Kje najti merilo za izmer njene višine in globine? Ker višja je od gora njegove zemlje, globlja od morja. Kdo naj jo doseže, nadvalda? Niti s imenom jo ne morem označiti, sila, ener- gija, to je najbližje.

Rad gledam velike može, tem rajši, ako so z naše zemlje. Če- lo uživam ob tem pogledu, ko se mi oko pase po njegovih moč- nih udih, je kakor bi gledal na planino. Ze iz mladih let sem sanjal o Krpanih, ki so se tu in tam pojavili. Ni čuda, da še se- danj občudujem velike ljudi.

Alli ta mož mi je že v kratkem času postal zopern in odvraten. Nad najmanjšo rečjo je zagr- mel s svojim grobim glasom, s katerim ni nikdar varčeval. Opozarjal je na najmanjše ne- varnosti, najmanjši vrlni dal priznanje in vstrajal v boju za najmanjšo stvar do konca. Nje- gova prisotnost je bila kot črn oblak, ker ne veš kdaj in kam zagrmi.

Neki dan pade meni smet v oko. Oko ni bilo dovolj jako, da bi se je opostilo, sam pa kljub vsem poskusom, ki so mi prišli na um, nisem uspel. Za to ma- lenkost ne bom klical nikogar na pomoč. Ponoči pojde smet sama ven, sem se tolažil in legel spat. Tudi noč ni zmogla nad smetjo, in sem pozval moža z one strani Soče.

Pristopite, smet je v očesu in noče ven.

Kje pa je padla, je brč zagr- mel. Danes ni viharja, ozračje je čisto. Kam si se pa oziral? Kdaj pa je padla, je poizvedo- val natikovaje robec na klin.

— Lagati je nerodno. Tri dni je, pa le noče ven, mu pojasnim. Zagorel, od same napetosti je odstopil in zarjul: Tri dni smet v očesu! Kako si upaš me pozvati na pomoč! Kakšni ljud- je pa ste to? Kje naj ti jaz po- morem?

Vendar je preiskal oko in iz- javil, da ne vidi ničesar, le oko je zateklo.

J. K.: **MOŽ SVOBODE**

— Čemu me nisi takoj pozval, je obupno vprašal in šel drugim naznaniti.

In je mahal z roko in pravil: Tri dni, pa smet v očesu!

Ta dogodek mi je odprl po- gled globoko v tega moža. Nič več se nisem čudil, kako mi mo- re z ravnodušnostjo voščiti do- bro jutro, ko sva se sinčpi po- zno v večer spila, gorela in blu- vala ogenj drug proti drugemu.

Po mojem nazoru sem jaz proti malenkostim, on z vsako malenkostjo. Nič več se nisem ogreval za boj z njim, ker sem izprevidel, da je njegov nazor boljši od mojega; in zraven, ka- ko naj bi ga nadkrilil? Jaz sem metal sporne osti, ki se zareže- jo do kosti, on se je oproščal, vstajal zjutraj nov, čist in pre- rojen, kot da se nisva sinoči niti videla.

Tako se v človeku nabira srd in zlo in lega z vedno večjo te- žo na dušo, da jo reže, skeli, o- težuje in nima moči se oprostiti niti ob najlepšem jutru.

Ni slab tvoj nazor, mož z on- kraj Soče. Gotovo al fojan v lepšem kraju, mišlem ozračju; kot reka bistra si zato vedno tekoč, brhek in lahan. Saj kdor bi ti zajezil tok, bi te potri. In ti bi se izvil, razbil bi jez in šumel dalje. Le šumi ti svobodni sin, naj tresejo se tvojege glasu, ne bojim se te jaz več!

Kmalu nato pa je voda, ki je bila malo prej zalila predel lad- je, odtekla. In ko se je oddelek izpraznil, je splaval Diquelon na površino. Nekaj časa je plaval — baš toliko, da mu je prihitel v pomoč angleški stražni brod, ki je opazil živega človeka na mestu katastrofe in je imel na- log v takem primeru rešiti po- nesrečenca, da se dozna vsaj trohica avtentičnega o poginu križarke.

Kadarkoli in kjerkoli so po- zneje vprašali Diquelona, kako se je mogel edini op rešiti pri takšni strašni katastrofi, je venomer odgovarjal, da si ne ve razlage. In to je bila čista res- nica.

H. K. Kurtis, **sin podpredsednika Zdruzeniš držav. Po poklicu je od- vetnik v Chicagu. Pred nekaj dnevi je bil obdolžen politične korupcije: da je izsiljeval denar od stavbnih po- dejstnikov, katerim je obljuboval, da v zameno prejmejo dobitkovne kon- trakte svezne vlade. Ker pa kontrak- tov ni bilo, so bogati "suckerji" po- stali nejevoljni in eden teh je stvar javil oblastem. Ker ima politični "pull" žudežno moč v deželi "demo- kracije," se podpredsednikovega si- nu ni treba bati škandala.**

Narobe razumel

V odličnejšem restavrantu se- dita dva odvetnika in se prička- ta o neki pravdi. Ker sta si vsak po svoje razlagala neki para- graf, pokličeta višjega natakar- ja:

— Halo, ali bi nama mogli pri- nesti za nekaj časa kazenski za- kon?

Višji natakar ne odgovori nič, ampak se samo globoko nakloni.

Čez nekaj minut se vrne, se skloni čisto h gostoma in reče prav potihem:

— Kazenska zakona na ža- lostno nimamo, pač pa mi je direk- tor zaupno naročil, naj ne zara- čunim vina, ki sta ga izpila...

NAZNANILO IN ZAHVALA

S potrjim srcem, v tugi in žalosti naznanjam sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da nam je neizprosa smrt vzela drago mater in sestro

MARY HRIBAR

(roj. Sšetina)

Umrila je 25. aprila 1930, po dve leti in pol dolgi in mučni boleznii, sedaj stara 58 let. Bila je zvesta tovarišica in skrbna mati, in njena mrkboost in pridnost ne bo tako hitro pozabljena onim, ki so jo poznali, valed tega jo bomo težko pogrešali. Pogreb se je vrtil iz hiše žalosti v cerkev sv. Jožefa in potem na pokopališče ob veliki udeležbi sorodnikov, znancev in prijateljev. Najprvo se prav lepo zahvalimo našemu gospodu John Plevniku in njegovim pomočnikom pri cerkvenih obredih. Lepa hvala tudi društvu "Jolietška Zavezanost" št. 115 S.N.P.J. za mnogočestovilne oblake, za darovani kranji venec in za udeležbo pri pogrebu. Lepa hvala tudi mr. Anton Nesmanich & Son, pogrebniškoma, za ves njih trud, ki so tako lepo vredili spoved. Srčna hvala vsem, ki ste jo obiskali ob mrtvaškem odru in vsem, ki ste se udeležili pogreba. Iskrena hvala za darovane venec in cvetlice in sicer: mr. in mrs. Anton Petrovic, mr. in mrs. John Spretzer Jr., mr. in mrs. John Zelko Jr., mr. in mrs. John Horvat, mr. in mrs. Joseph Rakar, mr. in mrs. Joseph Sšetina, mr. in mrs. Joseph Petrovic, mr. John Pirc, mr. Joseph Pirc, mr. Mike Pečak, mr. John Horvat Jr., mr. Joseph Petrovic Jr., Freddy Horvat in Dorothy Petrovic. Nadalje lepa hvala onim, ki so darovali v denarju, namreč mr. in mrs. Martin Grego- rich, mr. in mrs. Fr. Sšetina, mrs. Barbara Zelko in družina, mrs. Anna Buchar in družina, mr. in mrs. John Spretzer Sr. in družina, mr. in mrs. Mike Kolenc, mr. in mrs. Ant. Lazar, mr. in mrs. John Kamnikar Jr., mr. in mrs. Math Krai, mr. in mrs. Anton Mihelich, mr. in mrs. Joseph Gregorich, mr. in mrs. Anna O'Brien, mr. in mrs. John Chumovich, mr. in mrs. Michael Sšetina, mr. in mrs. Matthew Bucher in družina, mr. in mrs. Ivan Ražič iz Chicaga, Ill., mr. in mrs. Ignatius Horvat iz Ogletho, Ill. in vsem, ki so se udeležili pogreba in s tem povečali spoved naše drage matere in sestre. Lepa hvala vsem, ki so vsilili s cvetnimi bučicami ob pogrebu. Kranji bomo tvojo gomilo s svojim cvetjem in zalivali s našimi solzami, dokler tudi ni ne prišomo za Teboj, od koder nas spoda ne boče več ločila. Tebi draga mati in sestra pa šilimo, pošilvaj v miru in lahkini naj ti boče ameriška gruda. Žalujoci o- stali: Mary Petrovič, hči in Frances Horvat, sestra, Joliet, Ill.

NAROČNINA ZA LIST PROSVETA

Za Zdruč. države in Kanado \$6.00
1 tednik in 4.80
2 tednika in 3.60
3 tednik in 2.40

Za Chicgo in Chicgo je.....\$7.50

1 tednik in 6.30
2 tednika in 5.10
3 tedniki in 3.90

Tednik sam stane.....\$1.28
Tednik v Evropo stane 1.70
Poština za tednik v Evropo . . . 50

Mladinski List stane.....\$1.20

Ml. List v Evropo stane..... 1.50

Cena oglaševanja po dogovoru.
Filip Godina, upravnik.

KOLENDARCKI

Na rokah imamo še nekaj Koledarčkov S.N.P.J. in sta- nejo po 25c komad. Kdor želi imeti enega ali več, naj hitro pošlje naročila zanj.

Imamo le še kakih 50 koma- dov, torej hitite. Naročila je poslati upravništvu Prosvete, 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Najzanesljivejše dnevne de- lavske vesti so v dnevniku "Prosveti". Ali jih čitate vsak dan?

NAZNANILO.

Društvenim tajnikom in taj- nicam se tem potom naznanja, da morajo naznaniti vse spre- membe naslovov članov in čla- nik, naslove novih članov, ter imena in naslove odstoplih, črtanih in izobčenih članov na- znaniti upravništvu Prosveta, da se lahko točno vredi imenik za pošiljanje lista Prosveta, imena in naslove, katere pošlje- te glavnemu tajniku ostanejo tam v arhivu in jih upravništvo ne dobi. Torej je zelo važno, da vsakej pošljete na nalašč zate pripravjenih listinah vse naslo- ve upravništvu Prosveta pose- bej. Pri vsaki spremembi naslo- va naj se vsakej omeni stari in novi naslov. Upravništvo nju- dne apelira, da društveni tajniki in tajnice to upoštevajo.—Philip Godina, upravitelj.

SLOVENSKA NARODNA POD- PORNJA JEDNOTA

Izdaja svoje publikacije in te posebno list Prosveta za koristi, ter potrebno agitacijo svojih društev in članstva in za propa- gando svojih idej. Nikakor pa ne za propagando drugih po- dpornih organizacij. Vsaka or- ganizacija ima običajne svoje glasilo. Torej agitatorični dopisi in naznanila drugih podpornih organizacij in njih društev naj se ne pošiljajo listu Prosveta.

Agilirajte za "Prosveto!"

Tiskarna S. N. P. J.

SPREJEMA VSA

V TISKARSKO OBRT SPADAJOČA DELA

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, kole- darja, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaškem, češkem, nem- škem, angleškem jeziku in drugih

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne. Cene smerne, unijško delo prve vrste.

Pišite po informaciji na naslov:

S. N. P. J. PRINTERY

2657-59 So. Lawndale Avenue
CHICAGO, ILL.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA USTREMA POJASNILA